

Potilas
Vakuutus
keskus

Osavuosi- raportti 2022

Potilasvakuutuskeskus potilaiden ja hoitohenkilöstön turvana

Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset Suomessa. PVK ratkaisee potilasvahinkoja koskevan lainsäädännön perusteella, onko kyseessä korvattava potilasvahinko, ja maksaa korvaukseen oikeutetulle lain mukaiset korvaukset. PVK toimii potilaiden ja hoitohenkilöstön turvana ja tuottaa potilasvahingoista tietoa terveydenhuollon ja vakuutusyhtiöiden toiminnan sekä potilasturvallisuustyön tueksi. Keskuksen jäseniä ovat kaikki Suomessa potilasvakuutuksia myöntävät vakuutusyhtiöt.

Esipuhe

Kuluva vuosikymmen on ollut terveydenhuollon näkökulmasta poikkeuksellinen. Vuoden 2020 alussa Suomeen levinnyt koronapandemia, hoitajapula, terveystalveluiden ruuhkat, hoitojonojen kasvu ja hoitoonpääsyn heikentyminen ovat näkyneet suomalaisten arjessa ja kuuluneet yleisessä keskustelussa. Keskustelu jatkuu edelleen vilkkaana kesällä 2022 tätä kirjoitettaessa.

Terveydenhuollossa tapahtuvat muutokset näkyvät osaltaan myös potilasvahinkoilmoituksissa ja niiden määrässä. Kun kiireetöntä hoitoa keväällä 2020 supistettiin ja potilaat peruivat jo sovittuja hoitoaikojaan koronatartunnan pelossa, hoitokäyntien ja toimenpiteiden määrät vähenivät merkittävästi. Se näkyi myös potilasvahinkoilmoitusten määrässä. Kun hoitojonoja vuonna 2021 alettiin purkaa ja potilaiden hoitoon hakeutuminen lisääntyi, myös vahinkoilmoitusten määrä kääntyi jälleen nousuun. Hoitojonojen purkaminen koronan jäljiltä on jatkunut edelleen alkuvuonna 2022. Hoitoon pääsyssä on kuitenkin paikoin edelleen viiveitä ja hoitovelkaa riittää purettavaksi.

Korona ei sairautena merkittävästi ole vaikuttanut potilasvahinkoilmoitusten määrään: se on mainittu pandemian aikana yhteensä vain noin 300 vahinkoilmoituksessa, ja korvausperuste on täytynyt alle 10 prosentissa ratkaistuista tapauksista. Nähtäväksi jää, miten pandemiaan liittyvästä kiireettömän hoidon supistamisesta ja hoitojonojen kasvusta johtuvat vakavien sairauksien diagnoosien ja hoidon viiveet jatkossa näkyvät ilmoitusten määrässä ja laadussa.

On hyvä muistaa, että potilasvakuutuksesta ei korvata vahinkoja, jotka ovat aiheutuneet terveydenhuollon rajallisista resursseista. Niille olosuhteille tai hallinnollisille ratkaisuille, jotka ovat vaikuttaneet resurssipulan aiheutumiseen, ei voida antaa merkitystä arvioitaessa sitä, onko terveydenhuollon ammattihenkilö hoitotilanteessa saavuttanut häneltä edellytetyn osaamisen tason. Kokeneinkin terveydenhuollon ammattilainen voi hoitaa potilasta vain käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Helsingissä elokuussa 2022

Minna Plit-Turunen

Johtaja Potilasvakuutuskeskus

**Alkuvuosi 2022
lukuina**

**Vahinkoilmoituksia
keskimäärin**

766 kpl/kk

eli likimain sama määrä
kuin 2021

Hakijoista

26,5 %

sai vähintään yhden
myönteisen ratkaisun

20,5 M€

potilasvakuutus-
järjestelmän kustannukset
ja maksetut korvaukset

Lyhyesti

Kesäkuun loppuun mennessä rekisteröitiin 4 594 uutta tapausta ja annettiin yhteensä 4 191 ratkaisua vahingon korvattavuudesta.

Reilu neljännes korvauksenhakijoista sai myönteisen ratkaisun vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

Sisällysluettelo

1. Ilmoitetut potilasvahingot	4
2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot	5
3. Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain vuonna 2021.....	7

Näin luet raportin lukuja

Vahinkotilastot perustuvat tarkastelujakson aikana ilmoitettuihin, rekisteröityihin ja ratkaistuihin tapauksiin. Koska tilastot täydentyvät korvauskäsittelyn aikana, voi aiempien vuosien luvuissa esiintyä pieniä poikkeamia aiempien vuosiraporttien lukuihin verrattuna.

Ilmoitetut potilasvahingot

- Yksi vahinkoilmoitus voi koskea useaa eri hoitopaikkaa. Vakuutusteknisistä syistä nämä rekisteröidään hoitotahoittain eri vahinkoilmoituksiksi. Tarkastelujaksolla vahinkoilmoitus kohdistui keskimäärin 1,24 hoitopaikkaan.
- Joskus vasta vahinkoasian käsittelyn yhteydessä huomataan, että asia on syytä tutkia ilmoitettua laajemmin. Sen vuoksi ilmoitettujen tapausten määrä voi käsittelyn edetessä kasvaa, ja uusia tapauksia voidaan rekisteröidä aiemmillekin vahinkovuosille. Esimerkiksi tätä osavuosisraporttia koottaessa vuodelle 2021 rekisteröityjen vahinkoilmoitusten määrä on 9 176, kun se vuoden 2021 vuosiraportissa oli 9 026.

Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

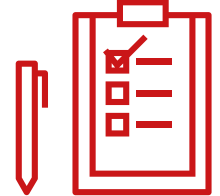
- Korvausta potilasvakuutuksesta voi hakea kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinkoa kärsinyt sai tiedon vahingosta. Vuonna 2022 ratkaistu vahinko voi siis olla sattunut jo useita vuosia aiemmin. Tarkastelujaksolla ratkaistuista tapauksista 11 % oli ilmoitettu vuonna 2022.
- Jos potilaan ilmoittama vahinkokokonaisuus koskee kahta eri hoitopaikkaa, joista vain toisen osalta todetaan potilasvahingon tapahtuneen, tilastoituu asia sekä evätyksi että korvattavaksi tapaukseksi.

1. Ilmoitetut potilasvahingot

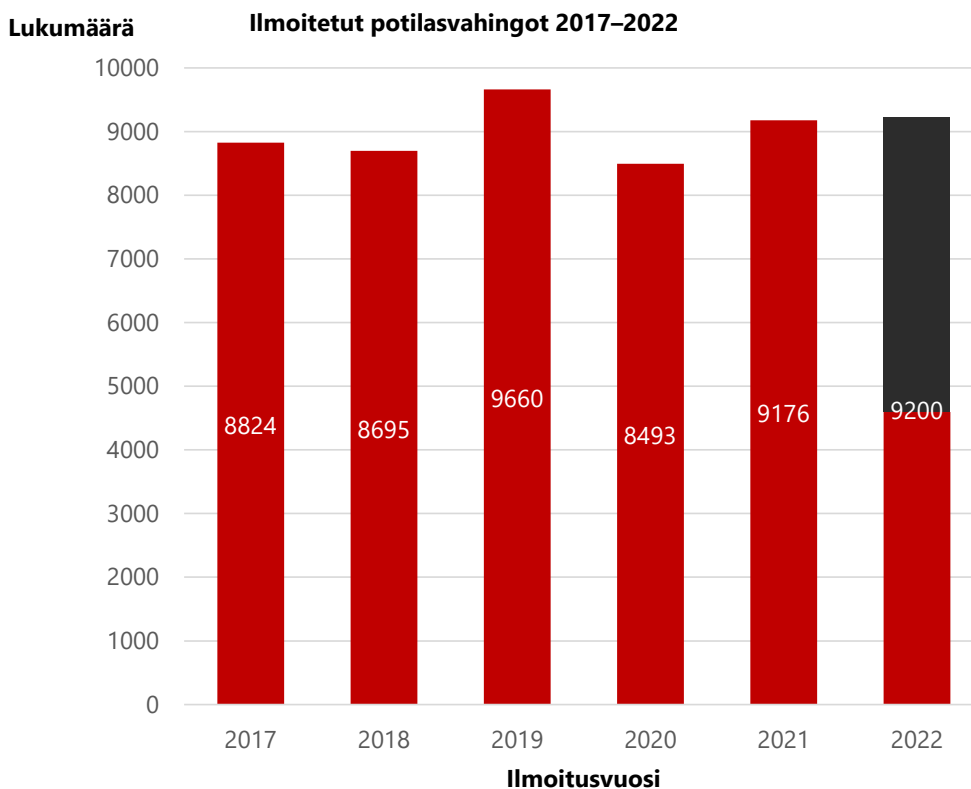
Ilmoitettujen potilasvahinkojen määrä nousi 2010-luvulla yli 30 %. Ilmoitusmäärän pitkään jatkunut nouseva trendi taittui koronavirusepidemian johdosta vuonna 2020, kun ilmoituksia tehtiin jopa 13 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuonna 2021 ilmoituksia tehtiin erityisesti loppuvuodesta jo huomattavasti vilkkaammin, ja sama tahti on jatkunut kuluvana vuonna: vuoden 2022 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana vahinkoilmoituksia tehtiin keskimäärin 766 kpl kuukaudessa, mikä on likimain sama määrä kuin koko vuonna 2021 keskimäärin (765 kpl/kk) ja huomattavasti enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2021 (720 kpl/kk).

Potilasvahinkoilmoitusten määrä seuraa yleensä hoitokontaktien ja terveydenhuollon toimenpiteiden määriä: mitä enemmän hoitokontakteja on ja mitä enemmän toimenpiteitä tehdään, sitä enemmän on myös potentiaalisia vahinkotapahtumia. Muutokset terveydenhuollossa näkyvät potilasvahinkoilmoituksissa kuitenkin osittain viiveellä, sillä aikaa vahinkoilmoituksen tekemiseen on pääsääntöisesti kolme vuotta siitä, kun korvauksenhakija sai tietää vahingosta. Myös tilastoja luettaessa on muistettava, että tietyinä vuonna saapuneet ilmoitukset eivät koske pelkästään kyseisenä vuonna annettua hoitoa.

Tammi–kesäkuussa tehtiin keskimäärin 766 potilasvahinkoilmoitusta kuukaudessa.

Kuva 1. Ilmoitetut potilasvahingot 2017–2022 ([graafin tietosisältö](#))

Vahinkoilmoituksia likimain sama määrä kuin vuonna 2021

Potilasvahinkoilmoituksia on alkuvuonna 2022 tehty keskimäärin kuukausittain likimain sama määrä kuin vuonna 2021.

2. Ratkaistut tapaukset ja korvattavat potilasvahingot

Ajalla 1.1.–30.6.2022 ratkaistiin 4 191 ilmoitettua tapausa. Ratkaistuista tapauksista korvattaviksi arvioitiin 965 eli 23 %. Lisäksi 51 tapauksessa korvausperusteen arvioitiin täyttyvän, mutta vahinko oli niin vähäinen, ettei korvausta tullut maksettavaksi. Reilu neljännes (26,5 %) korvauksenhakijoista sai myönteisen ratkaisun vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

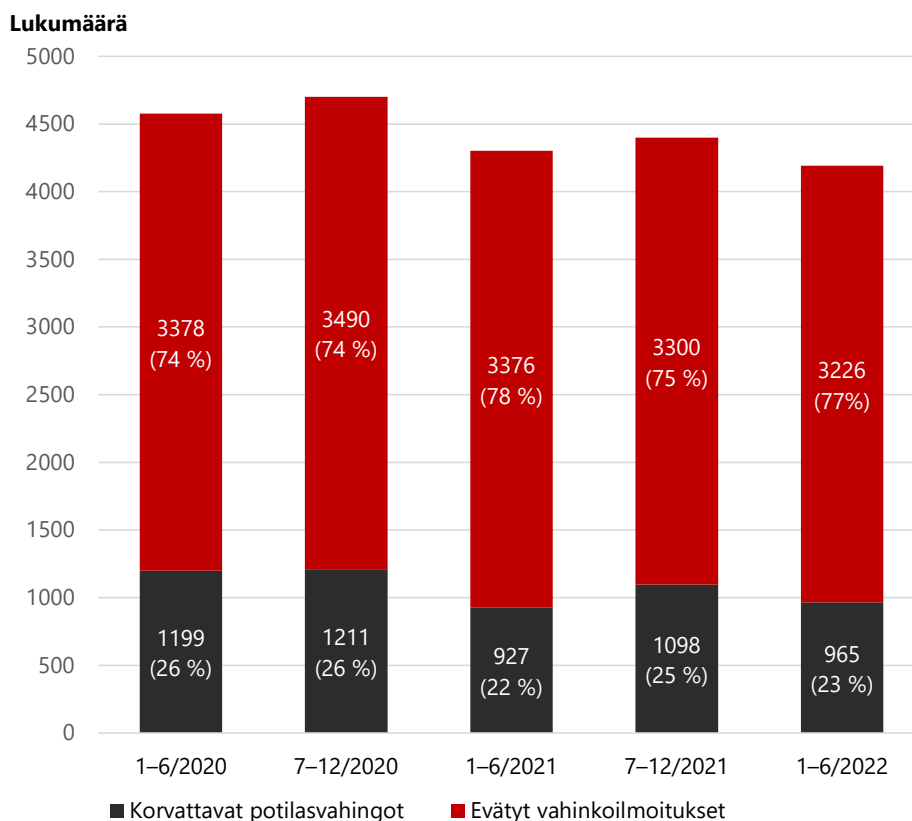
Korvattavista vahingoista ylivoimaisesti suurin osa (tarkastelujaksolla 92,9 %) on ns. hoitovahinkoja. Niissä korvausperuste on, että kokenut terveydenhuollon ammattihenkilö olisi menetellyt tilanteessa toisin ja siten välttänyt vahingon. Toiseksi eniten sattuu infektiovahinkoja (tarkastelujaksolla 5,9 %).

Hylkäävissä ratkaisuissa perusteluna oli useimmin se, ettei ilmoitetun haitallisen seurauksen katsottu johtuneen annetusta hoidosta. Jos syy-yhteys todettiin, hylkäyksen perusteena oli useimmin, ettei vahinko olisi ollut toisiin toimien vältettävissä. Syynä saattoi olla myös se, että infektio oli sellainen, joka potilaan piti sietää lääketieteellisesti perusteltuun hoitoon liittyvänä riskinä.

Korvattavista vahingoista yli yhdeksän kymmenestä oli hoitovahinkoja, jotka olisi tullut välttää.

Kuva 2: Vuosina 2020–2022 ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset
([graafin tietosisältö](#))

Reilu neljännes sai korvauksia

Korvausperuste täyttyi 24,2 %:ssa tapauksista (sisältää ns. vähäiset vahingot).

Reilu neljännes korvauksenhakijoista (26,5 %) sai korvausta vähintään yhden ilmoittamansa tapauksen osalta.

Vuosina 2020–2022 ratkaistut potilasvahinkoilmoitukset ratkaisuvuoden mukaan

Korvausratkaisu	2020	2021	1-6/2021	1-6/2022
Korvattavat potilasvahingot				
Hoitovahingot	2207	1870	858	896
Laitevahingot	21	11	6	2
Infektiovahingot	155	109	53	57
Tapaturmavahingot	15	19	4	4
Lääkkeen toimittamisvahingot	2	3	0	1
Kohtuuttomat vahingot	10	13	6	5
Yhteensä	2 410	2 025	927	965
Vähäiset potilasvahingot				
	114	88	39	51
Ei potilasvahinkoa				
Ei vältettävissä tai siedettävä	2 322	2 217	1 166	1 069
Muu epäämisperuste	4 432	4 371	2 171	2 106
Yhteensä	6 754	6 588	3 337	3 175
Yhteensä	9278	8 701	4 303	4 191

Suhteelliset osuudet	2020	2021	1-6/2021	1-6/2022
Ratkaistut vahinkoilmoitukset				
Korvattavat potilasvahingot	26,0 %	23,3 %	21,5 %	23,0 %
Vähäiset potilasvahingot	1,2 %	1,0 %	0,9 %	1,2 %
Ei potilasvahinkoa	72,8 %	75,7 %	77,6 %	75,8 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Korvattavat potilasvahingot				
Hoitovahingot	91,6 %	92,4 %	92,6 %	92,9 %
Infektiovahingot	6,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %
Tapaturmavahingot	0,6 %	0,9 %	0,4 %	0,4 %
Muut vahingot	1,4 %	1,3 %	1,3 %	0,8 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ei potilasvahinkoa				
Ei vältettävissä tai siedettävä	34,4 %	33,7 %	34,9 %	33,7 %
Muu epäämisperuste	65,6 %	66,3 %	65,1 %	66,3 %
Yhteensä	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

3. Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain 1.1.–30.6.2022

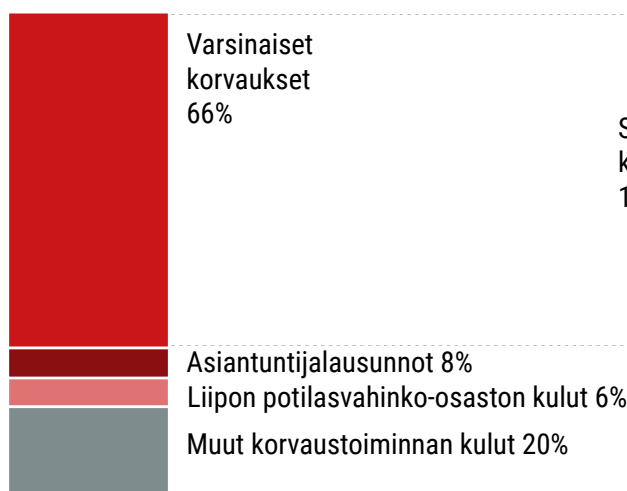
Potilasvakuutuksesta maksettavat korvaukset määräytyvät potilasvakuutuslainsäädännön ja vahingonkorvauslain säännösten mukaan. Korvausten arvioinnissa otetaan huomioon myös liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan (Liipo, aik. potilasvahinkolautakunta) ratkaisukäytäntö ja soveltuvin osin noudatetaan liikennevakuutuksen korvausohjeita.

Alkuvuonna 2022 suurin yksittäinen korvauslaji 45 %:n osuudella oli ansionmenetykskorvaus. Reilun kolmanneksen korvauksista, muodostivat ns. aineettoman vahingon eli tilapäisen ja pysyvän haitan korvaukset. Viidennes korvauksista oli sairaanhoitokulujen ja muiden kustannusten korvauksia.

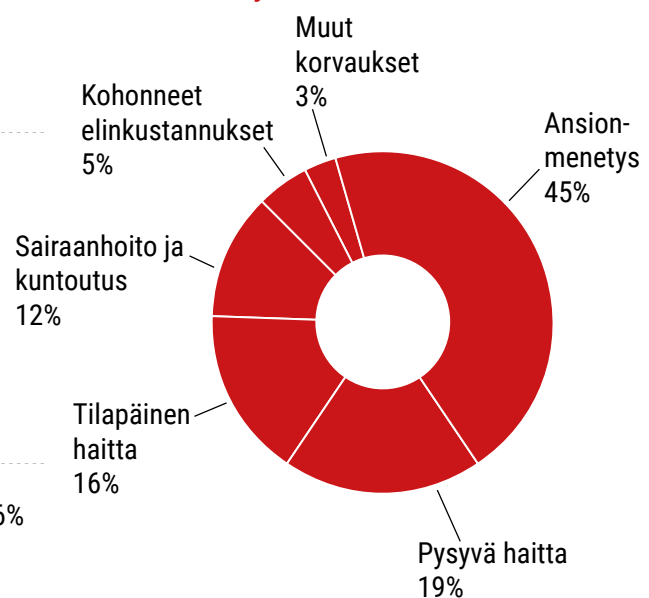
Yhteensä korvauksia eri vuosina sattuneista potilasvahingoista ajalla 1.1.–30.6.2022 maksettiin 20,5 miljoonaa euroa sisältäen korvaustoiminnan hoitokulut.

Kuva 3: Potilasvakuutusjärjestelmästä aiheutuneet kustannukset ja maksetut vahingonkorvaukset korvauslajeittain ([graafin tietosisältö](#))

Kustannukset 20,5 milj. €

Maksetut vahingonkorvaukset 13,5 milj. €

Potilas
Vakuutus
keskus

Yhteydenotot

Potilasvakuutuskeskus
Itämerenkatu 11-13
00180 HELSINKI
p. 040 450 4700 (viestintä)
www.pvk.fi

25.8.2022

Tietoja lainattaessa
lähde on mainittava.